



PRESSITEADE nr 81/23

Luxembourg, 17. mai 2023

Üldkohtu otsus kohtuasjas T-312/20 | EVH vs. komisjon

Saksa elektritootja EVH hagi, millega vaidlustati komisjoni heakskiit RWE poolt E.ON-i varade omandamisele, jäeti rahuldamata

Üldkohus rõhutas eelkõige, et varade vahetamine sõltumatute ettevõtjate vahel ei kujuta endast „ühte koondumist“

2018. aasta märtsis teatasid Saksa õiguse alusel asutatud äriühingud RWE AG ja E.ON SE oma soovist viia läbi varade keeruline vahetamine kolme koondumistehingu teel (edaspidi „terviktelling“).

Esimese tehinguga soovis RWE, kes tegutseb kogu elektrienergia tarneahelas mitmes Euroopa riigis, omandada ainu- või ühiskontrolli teatud tootmisvahendite üle, mis kuuluvad E.ON-ile, kes on mitmes Euroopa riigis tegutsev elektritarnija. Teine tehing seisnes selles, et E.ON omandab ainukontrolli innogy SE – kes on RWE tütarettevõtja – energia jaotamis- ja jaemüügitegevuse üle ning teatud tootmisvahendite üle. Kolmanda tehinguga pidi RWE omandama 16,67% osaluse E.ON-is.

Esimest ja teist koondumistehingut kontrollis Euroopa Komisjon, kolmandat koondumistehingut aga Bundeskartellamt (föderaalne konkurentsiamet, Saksamaa).

2018. aasta aprillis teatas Saksamaa äriühing EVH GmbH – kes toodab elektrienergiat nii tavapärastest kui ka taastuvatest energiaallikatest – komisjonile soovist osaleda esimest ja teist koondumistehingut puudutavas menetluses ning saada seetõttu nendega seotud dokumendid.

Komisjonile teatati esimesest koondumistehingust 22. jaanuaril 2019. Komisjon otsustas 26. veebruari 2019. aasta otsusega¹ (edaspidi „vaidlustatud otsus“) mitte esitada vastuväiteid teatatud koondumisele ja tunnistada see kokkusobivaks siseturuga vastavalt määruse nr 139/2004² artikli 6 lõike 1 punktile b.

EVH³ esitas Üldkohtule hagi vaidlustatud otsuse tühistamiseks. Üldkohus jättis selle hagi rahuldamata, täpsustades kõigepealt mõistet „üks koondumine“ seoses varade vahetamisega. Seejärel võttis ta esimest korda seisukoha komisjoni kohustuse kohta avaldada määruse nr 139/2004 artikli 6 lõike 1 punkti b alusel tehtud otsused. Lõpuks

¹ 26. veebruari 2019. aasta otsus C(2019) 1711 final, millega koondumine tunnistatakse siseturuga ja EMP lepinguga kokkusobivaks (juhtum M.8871 – RWE/E.ON Assets).

² Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT 2004, L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 40). Selle määruse artikli 6 lõike 1 punktis b on sätestatud, et kui komisjon tuvastab, et teatatud koondumine ei tekita tõsiselt kahtlusi kokkusobivuses ühisturuga, teeb ta otsuse loobuda vastuväidete esitamisest ning kuulutab koondumise ühisturuga kokkusobivaks.

³ Tuleb märkida, et veel 10 äriühingut on esitanud selle otsuse peale tühistamishagid. Kõik need hagid jäeti kas vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või sisuliselt rahuldamata. Vt seotud kohtuasjad: 17. mai 2023. aasta kohtuotsused Stadtwerke Leipzig vs. komisjon, [T-313/20](#); GWS Stadtwerke Hameln vs. komisjon, [T-314/20](#); TEAG vs. komisjon, [T-315/20](#); Naturstrom vs. komisjon, [T-316/20](#); EnergieVerbund Dresden vs. komisjon, [T-317/20](#); eins energie in Sachsen vs. komisjon, [T-318/20](#); GGEW vs. komisjon, [T-319/20](#); Mainova vs. komisjon, [T-320/20](#); enercity vs. komisjon, [T-321/20](#), ja Stadtwerke Frankfurt am Main Holding vs. komisjon, [T-322/20](#).

selgitas Üldkohus selle perioodi ulatust, mida komisjon peab analüüsima, et hinnata kõnealuse koondumise kokkusobivust siseturuga, ning analüüsis mõistet „ühised aktsionärid“.

Üldkohtu hinnang

Kõigepealt lükkas Üldkohus tagasi vastuvõetamatuse väite, mille RWE esitas ja mille kohaselt EVH-l puudus õigus esitada hagi.

Sellega seoses tuletas Üldkohus meelde, et ETL artikli 263 neljanda lõigu kohaselt võib füüsiline või juriidiline isik esitada hagi teisele isikule adresseeritud otsuse peale üksnes juhul, kui see otsus puudutab teda otseselt ja isiklikult.

Otsese puutumuse kohta märkis Üldkohus, et kuna vaidlustatud otsus võimaldas esimese koondumistehingu viivitamatut läbiviimist, võis see otsus kaasa tuua asjaomaste turgude olukorra kohese muutumise. Sellest tuleneb, et vaidlustatud otsus puudutab otseselt sellel turul tegutsevat EVH-d.

EVH isikliku puutumuse osas meenutas Üldkohus, et otsuse puhul, millega tuvastatakse koondumise kokkusobivus siseturuga, tuleb see, kas otsus puudutab kolmandast isikust ettevõtjat isiklikult, kindlaks teha esiteks tema turupositsiooni mõjutamise ja teiseks tema haldusmenetluses osalemise alusel. Võttes aga käesolevas asjas arvesse EVH olulist seotust haldusmenetlusega, tema kui koondumise poolte konkurendi staatust ning võimalikku mõju, mis koondumisel on EVH poolt konkreetselt määratletud investeeringute väärtusele, tuleb asuda seisukohale, et vaidlustatud otsus puudutab EVH-d isiklikult.

Seejärel ja sisulises osas lükkas Üldkohus kõigepealt tagasi väite, millega komisjonile heideti ette esiteks seda, et ta ei kontrollinud kolmandat koondumistehingut ja teiseks seda, et ta ei lugenud kolme koondumistehingut ühe koondumise osadeks.

Kolmanda koondumistehinguga seoses sedastas Üldkohus, et EVH-l ei ole alust väita, et see kujutab endast koondumist määruse nr 139/2004 artikli 3 tähenduses.⁴

Sellega seoses märkis Üldkohus esiteks, et hagi puudutab formaalselt üksnes komisjoni otsust, millega esimene koondumistehing tunnistati siseturuga kokkusobivaks. Kuid selles otsuses ei võeta otsesõnu seisukohta selles, kuidas määratleda kolmandat tehingut mõiste „koondumine“ seisukohast ja seega komisjoni pädevuse kohta hinnata selle kokkusobivust siseturuga. Seetõttu ei saa EVH paluda Üldkohtul lahendada pädevusküsimust, mida komisjon vaidlustatud otsuses ei käsitlenud. Ühtlasi, kui EVH leidis, et kolmas koondumine võis olla liidu seisukohalt oluline, oleks ta pidanud esitama komisjonile kaebuse, et paluda tal seda uurida, sest sellisel juhul oleks komisjon pidanud tegema otsuse põhimõttelises küsimuses tema kui järelevalveasutuse pädevuse kohta.

Teiseks ja igal juhul saab vähemusosaluse omandamine viia kontrolli omandamiseni üksnes siis, kui kõnealuse vähemusosalusega kaasnevad eriõigused, mis annavad õiguslikul alusel omandatud ainukontrolli, või kui vähemusaktsionär saab eriliste asjaolude alusel faktilisel alusel ainukontrolli⁵. Käesolevas asjas ei väitnud EVH aga, et RWE omandatud vähemusosalusega kaasnevad eriõigused, ega tõendanud ammugi, et RWE omandas E.ON-i üle ainukontrolli faktilisel alusel.

Mis puudutab küsimust, kas kolme koondumistehingut võib lugeda ühe koondumise osadeks, siis tuletas Üldkohus meelde, et selleks peavad olema täidetud kaks tingimust⁶. Esiteks on vajalik, et tehingud oleksid üksteisest sõltuvad, nii et ühte ei tehtaks ilma teisteta. Teiseks peab nende tehingute tulemuseks olema see, et ühele või mitmele ettevõtjale antakse otsene või kaudne majanduslik kontroll ühe või mitme muu ettevõtja tegevuse üle. Neid tingimusi arvestades **ei ole mõiste „üks koondumine“ kohaldatav siis, kui sõltumatute ettevõtjate**

⁴ See säte pealkirjaga „Koondumise määratlus“ näeb ette kriteeriumid, mis tuleb täita, et tehingut saaks lugeda liidu õiguse tähenduses koondumiseks.

⁵ Vt selle kohta komisjoni konsolideeritud pädevuseteatise, mis käsitleb nõukogu määrust (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT 2008, C 95, lk 1), punktid 57 ja 59.

⁶ Vt selle kohta määruse nr 139/2004 põhjendus 20 ja artikli 3 lõike 1 punkt b.

omandatava kontrolli ese on erinev, nagu varade vahetamise korral.

Käesolevas asjas tuleneb Üldkohtu analüüsist, et terviktehing vastab omavahelise sõltuvuse tingimusele, mitte aga tulemuslega seotud tingimusele. Nimelt ei ole kolme koondumistehingu vahel funktsionaalset seost, kuna käesolevas asjas ei ole terviktehing tehing, millel oleks mitu vahetehingut, et saavutada kontroll ühe või mitme ettevõtja üle ühe või mitme sama ettevõtja poolt. Kuna nii puudus üks kahest tingimusest, võis komisjon põhjendatult järeldada, et kolm koondumistehingut ei ole ühe koondumise osad.

Samas ei olnud kuidagi vastuoluline see, et komisjon analüüsis esimest ja teist koondumistehingut eraldi, võttes vaidlustatud otsuses arvesse mõju, mida need teineteisele avaldavad.

Sellega seoses täpsustas Üldkohus kõigepealt, et isegi kui nõustuda prioriteedireegli olemasoluga komisjoni määratletud sõnastuses – st et koondumist tuleb hinnata kõiki varem teatatud koondumisi silmas pidades –, ei ole see reegel käesolevas asjas kohaldatav. Nimelt teatati esimesest koondumistehingust ametlikult enne teist koondumistehingut. Üldkohus lisas, et võttes arvesse kõnealuste koondumistehingute õiguslikku ja faktilist omavahelist seotust, võis selle reegli mehaaniliselt kohaldamisel olla teadmata mõju komisjoni analüüsi ulatusele. Seega kuivõrd neil koondumistehingutel oli omavahel seos, mis võimaldas komisjonil ette näha, milline on mõlema koondumise tõenäoline mõju turule, pidi komisjon seda arvesse võtma kõigi asjakohaste tõendite üldisel hindamisel, mille ta mõlema koondumise puhul läbi viis. Need tehingud olid teiste tehingute seisukohast üks tegur, mida komisjon pidi silmas pidama, kui ta andis oma üldise hinnangu koondumise mõjudele siseturul.

Seejärel lükkas Üldkohus tagasi väite, et on rikutud õigust tõhusale kohtulikule kaitsesele, kuna vaidlustatud otsus avaldati alles pärast arvestatavat ajavahemikku, tuletades meelde, et liidu õigusakti hilinev avaldamine ei mõjuta selle akti kehtivust.

Oma analüüsis märkis Üldkohus, et ehkki määrus nr 139/2004 ei näe ette komisjoni poolt selle määruse artikli 6 lõike 1 punkti b alusel vastu võetud otsuste avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*, on komisjon praktikas siiski võtnud endale kohustuse need otsused avaldada, järgides konfidentsiaalsust, mis tuleb tagada seoses teabega, millele laienevad ametisaladuse või muud avaliku korra erandid⁷. Üldkohus leidis, et selline lähenemine on kooskõlas komisjoni kohustusega tagada asjakohaste avalikustamise meetmetega nende kolmandate isikute õigus tõhusale kohtulikule kaitsesele, keda need otsused otseselt ja isiklikult puudutavad.

Lõpuks lükkas Üldkohus tagasi väite, et komisjon on teinud ilmseid vigu koondumise kokkusobivuse hindamisel siseturuga seetõttu, et eelkõige ja esiteks valis ta väidetavalt liiga lühikese analüüsiperioodi ja teiseks esitas hinnangu, mis on ebapiisva mõju osas, mida RWE võib avaldada E.ON-ile, eelkõige seoses ühiste aktsionäridega.

Mis puudutab analüüsiperioodi, siis tuletas Üldkohus meelde, et koondumiste kontrollimisel peab komisjon hindama, kas koondumine võib märkimisväärselt takistada tõhusat konkurentsi siseturul või selle olulises osas. Selline tulevikku suunatud hindamine, mille käigus analüüsitakse, kuidas koondumine võib muuta antud turul konkurentsiolukorda kujundavaid tegureid, eeldab erinevate põhjuste ja tagajärgede vaheliste seoste ettekujutamist, et arvesse võtta need, mille tõenäosus on kõige suurem. Sellest tuleneb, et komisjon peab hindama koondumise mõju perioodil, mille maksimaalne kestus ei ületa teatud sündmuste piisava kindlusega asetleidmise ulatust. Sellega seoses ei saa komisjonilt nõuda, et ta annaks prognoosi asjaolude põhjal, mille mõju ei ole tal võimalik pikas perspektiivis mõistlikku veamäära arvestades ette näha.

Mis puudutab RWE ja ühe kolmanda äriühingu avaldatavat kombineeritud mõju E.ON-le, siis ei välistanud Üldkohus, et ühiste aktsionäride olemasolu – st kui samadele institutsionaalsetele investoritele kuuluvad aktsiad konkureerivates ettevõtjates ja selle kooskõlastamata konkrentsimõju – võib vähendada konkrentsisurvet teistele konkrenttidele. Siiski ei ole see vähendamine üksi põhimõtteliselt piisav, et tõendada tõhusa konkrentsi märkimisväärselt takistamist sellise kahju teooria alusel, mis põhineb kooskõlastamata mõjul. Kuid siinses asjas

⁷ Vt 26. mai 2015. aasta dokumendi „Guidance on the preparation of public version of Commission Decisions adopted under the Merger Regulation“ (koondumismääruse alusel vastu võetud komisjoni otsuste avalike versioonide koostamise juhend) punktid 2 ja 5.

märkis Üldkohus, et EHV ei ole suutnud esile tuua kaudseid tõendeid, mis näitaksid, et kõnealuse kolmanda äriühingu osalemine RWE ja E.ON-i kapitalis kujutab endast asjaolu, mis on märk juba toimuvast liikumisest kollektiivse kontrolli suunas. Sellest tuleneb, et komisjonile ei saa süüks arvata ilmset hindamisviga põhjusel, et ta jättis selle asjaolu mainimata.

Nende kaalutluste alusel **jättis Üldkohus hagi tervikuna rahuldamata.**

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslünka, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

MÄRKUS: Euroopa Kohtule võib esitada õigusküsimustega piirduva apellatsioonkaebuse Üldkohtu otsuse või määruse peale. Üldjuhul ei ole apellatsioonkaebusel peatavat toimet. Kui apellatsioonkaebus on vastuvõetav ja põhjendatud, tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu lahendi. Kui menetlusstaadium seda lubab, võib Euroopa Kohus teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse. Vastasel juhul suunab ta asja tagasi Üldkohtusse, kes on seotud Euroopa Kohtu poolt apellatsioonimenetluses tehtud otsusega.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja ☎(+352) 4303 6005.

Hoiame ühendust!

